

Свободата привлича инвестициите (Докладът за стопанската свобода през 2004)

Икономически свободните нации привличат приблизително \$ 11 000 инвестиции за един работник, което е 12 пъти повече от \$ 845 инвестиции на работник в несвободните икономики според новото проучване на **Икономическата свобода по света: доклад 2004**¹. Нации със средна степен на свобода привличат \$ 3 319 инвестиции на работник (данните са на база постоянни цени от 1995 г. в американски долари).

Докладът изследва както общите инвестиции, така и преките чуждестранни инвестиции (ПЧИ), които имат силно влияние за насърчаване на растежа и технологичния трансфер. Свободните икономики привличат \$ 3 117 преки чуждестранни инвестиции на работник, сравнено с \$ 444 в средната група, и само \$ 68 в страните с най-ниска степен на свобода.

“Интересен е фактът, че преките чуждестранни инвестиции на един работник в устойчиво свободните страни са 45 пъти по-големи от тези в страните с трайна липса на икономическа свобода” отбелязват авторите на доклада Джеймс Гуортни, професор по икономика във Florida State University, Гус Ставрос, изтъкнат учен на Florida State University, и Робърт Лоусън, професор по икономика в Capital University, Охайо.

“Нещо повече, продуктивността на инвестициите е 70 процента по-висока в икономически свободните нации отколкото в несвободните”, добавят Гуортни и Лоусън.

Икономическата свобода по света се публикува от канадския Фрейзър Институт, в сътрудничество с независими изследователски и образователни институции в повече от 60 страни.

Икономическата свобода насърчава просперитета по два начина: чрез насърчаване на предприемачеството и изобретателността на индивидите и чрез увеличаване на инвестициите.

Икономически свободните нации имат 3.4% растеж на година от 1980 г. до 2000 г., сравнено с 1.7% за страните със средна степен на икономическа свобода и само 0.4% за несвободните нации. Резултатите са дори по-отчайващи за бедните страни. Икономически свободните бедни страни имат ниво на растеж от 5.2% в сравнение с 1.7% за средната група и 0.6% за най-несвободните бедни страни.

Мястото на България в доклада

В последния доклад България се нарежда на 78 място сред всичките 123 страни. Виждаме, че в последните два доклада България се придвижва нагоре в списъка, достигайки оценка 6.0 (за сравнение през 2001 г тя е била 5.7, а през 2000 г. – 5.1).

Година	1985	1990	1995	2000	2001	2002
Място на България	46	97	103	106	91	78

¹ ИПИ е член на Мрежата за Стопанска свобода (Economic Freedom Network) от създаването ѝ през октомври 1996 г. в Сан Франциско. Пълният текст на доклада може да бъде намерен на: <http://www.freetheworld.com/>

	1995	2000	2001	2002
Обобщена оценка (място в класацията)	4,6 (103)	5,1 (106)	5,7 (106)	6,0 (78)
1. Размер на правителството	4,0	4,0	4,6	4,6
А. Правителствено потребление	6,5	5,2	5,8	5,7
Б. Трансфери и субсидии	6,6	5,8	5,5	5,5
В. Правителствени предприятия и инвестиции	0,0	2,0	2,0	2,0
Г. Най-висока пределна данъчна ставка	3,0	3,0	5,0	5,0
(i) Най-висока пределна ставка за подоходния данък	3,0	5,0	8,0	8,0
(ii) Най-висока пределна ставка за подоходния данък & осигурителните вноски		1,0	2,0	2,0
2. Правна структура и сигурност на правата на собственост	5,9	5,4	4,8	4,7
А. Независимост на съдебната система		4,2	3,2	2,8
Б. Безпристрастност на съдилищата	5,3	4,5	2,9	2,7
В. Защита на интелектуалната собственост		3,4	3,1	2,8
Г. Военна намеса	7,5	8,3	8,3	8,3
Д. Всеобхватност на правната система	7,0	6,7	6,7	6,7
3. Достъп до сигурни пари	2,0	3,2	6,3	8,3
А. Ръст на паричното предлагане	3,0	0,0	6,7	6,7
Б. Променливост на инфлацията	0,0	0,0	0,0	7,6
В. Годишна инфлация за последната година	0,0	7,9	8,5	8,8
Г. Свобода да се притежава чуждестранна валута	5,0	5,0	10,0	10,0
4. Свобода на размяната с чужденци	6,9	7,3	7,1	6,8
А. Облагане на международната търговия	6,4	7,8	7,4	7,4
(i) Мита и такси като процент от вноса и износа	7,9	9,5	9,6	9,6
(ii) Средна тарифна ставка	6,6	7,3	7,5	7,2
(iii) Променливост на тарифните ставки	4,7	6,8	5,5	5,5
Б. Регулаторни търговски бариери		6,4	6,4	6,4
(i) Скрити бариери пред вноса		4,4	4,4	4,3
(ii) Разходи за внос		8,5	8,4	8,4
В. Размер на търговския сектор	5,9	7,0	7,0	6,4
Г. Разлика между официалния и неофициалния валутен курс	9,0	10,0	10,0	10,0
Д. Ограничения върху капиталовите пазари	5,0	5,0	4,7	3,7
(i) Достъп до чуждестранни капитали		7,0	7,0	5,8
(ii) Ограничения върху капиталовите трансакции с чужденци	5,0	3,1	2,3	1,5
5. Регулиране на кредита, труда и бизнеса	4,3	5,4	5,4	5,8
А. Регулиране на кредитните пазари	4,3	5,9	6,9	7,9
(i) Частна собственост върху банките	2,0	8,0	8,0	8,0
(ii) Конкуренция с чуждестранни банки		5,2	5,2	9,0
(iii) Кредит за частния сектор	3,0	7,1	7,3	7,3
(iv) Избягване на негативни реални лихви	8,0	4,0	9,0	10,0
(v) Контрол върху лихвените проценти		5,3	5,3	5,3
Б. Регулиране на трудовите пазари		4,9	4,9	5,1
(i) Влияние на минималната работна заплата		2,6	2,6	2,6
(ii) Гъвкавост при назначение и уволнение		4,3	4,6	5,3
(iii) Колективно договаряне		7,9	7,6	7,8
(iv) Стимули от помощи за безработица		6,8	6,8	6,8
(v) Задължителна военна служба	1,0	3,0	3,0	3,0
В. Регулиране на бизнеса		5,4	4,5	4,3
(i) Контрол върху цените	4,0	6,0	6,0	6,0
(ii) Административни пречки пред стартиращ бизнес		6,1	2,8	2,5

(iii) Изгубено време заради бюрокрацията		6,0	4,0	4,0
(iv) Леснота на стартиране на нов бизнес		2,5	2,2	2,2
(v) Нередовни плащания към държавните служители		6,6	7,4	6,8

Икономическата свобода по света

Хонг Конг остава страната с най-висока степен на икономическа свобода (8.7 от 10), следвана от Сингапур (8.6), Нова Зеландия, Швейцария, Великобритания и САЩ (8.2). Останалите страни в първата десетка са Австралия, Канада, Ирландия и Люксембург. Резултатите за други големи страни са: Германия (22), Япония и Италия (36), Франция (44), Мексико (58), Индия (68), Бразилия (74), Китай (90) и Русия (114).